

Vergaderjaar 2016–2017

34 671

Protocol van toetreding van de regering van de Russische Federatie tot het Verdrag van 16 december 1988 inzake de bouw en de werking van een «European Synchrotron Radiation Facility» (Europese synchrotronstralingsfaciliteit); Grenoble, 23 juni 2014 en Parijs, 15 juli 2014

A/ Nr. 1

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 31 januari 2017.

De wens dat het verdrag aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens één van de Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 2 maart 2017.

Het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt, omdat het zonder meer instemmend luidt (artikel 26, zesde lid jo vijfde lid, van de Wet op de Raad van State).

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 januari 2017

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 2, eerste lid, en artikel 5, eerste lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen het op 23 juni 2014 te Grenoble en op 15 juli 2014 te Parijs tot stand gekomen Protocol van toetreding van de regering van de Russische Federatie tot het Verdrag van 16 december 1988 inzake de bouw en de werking van een «European Synchrotron Radiation Facility» (Europese synchrotronstralingsfaciliteit) (Trb. 2016, nr. 201).

Een toelichtende nota bij het Protocol treft u eveneens hierbij aan.

De goedkeuring wordt alleen voor het Europese deel van Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders

Toelichtende nota

1. Algemeen

Het Protocol heeft tot doel toetreding mogelijk te maken van de regering van de Russische Federatie tot het op 16 december 1998 tot stand gekomen Verdrag inzake de bouw en werking van een Europese Synchrotronstralingsinstallatie (Trb. 1992, nr. 155). Het Koninkrijk der Nederlanden heeft 12 november 1990 met het Koninkrijk België een Overeenkomst gesloten, betreffende de gezamenlijke deelname aan de Europese synchrotronstralingsinstallatie, alsook de wijze van uitvoering daarvan (Trb. 1991, 5). Door middel van een Protocol van toetreding van het Koninkrijk der Nederlanden, is het Koninkrijk vervolgens partij geworden bij het Verdrag van 16 december 1988 (Trb. 1992, nr. 155). Het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk België treden op als één verdragspartij bij het Verdrag van 16 december 1988.

De in het Franse Grenoble gevestigde European Synchrotron Radiation Facility (hierna te noemen: ESRF) is een synchrotroninstallatie van de derde generatie met een opslagring van 900 meter diameter, waarin de tegen zeer hoge energie versnelde elektronen zeer sterke X-stralen produceren. Hiermee kan de structuur van de materie uiterst nauwkeurig worden geanalyseerd tot op nanometrische schaal. Deze multidisciplinaire faciliteit houdt toepassingen in op het gebied van de biologie, de chemie, de fysica, de materiaalwetenschappen, de micro- en nano-elektronica, de micro-optica, de milieuwetenschappen, de petrochemie, de farmacie, de geneeskunde, de archeologie, enz. Er lopen bijvoorbeeld experimenten om de structuur van proteïnen vast te leggen, chemische reacties in real time te volgen, levende cellen en oppervlakken te bestuderen en onderzoek te verrichten inzake cultureel, natuurlijk en historisch erfgoed.

De installatie behoort tot de meeste geavanceerde synchrotronstralingsinstallaties ter wereld en is de krachtigste in Europa. Er werken ongeveer 600 personen, waaronder wetenschappers, ingenieurs, technici, administratief personeel en kaderleden.

De ESRF is opgericht als een burgerlijke vennootschap naar Frans recht. De deelname van de lidstaten en van hun respectieve wetenschappelijke instellingen en gemeenschappen is onderworpen aan de bepalingen van het in 1988 tot stand gekomen Verdrag. Een lidstaat moet minstens 4% van alle aandelen van de burgerlijke vennootschap bezitten die belast is met de bouw en de exploitatie van de ESRF. Sommige lidstaten hebben zich in consortia verenigd om hun deelname aan de activiteiten van de ESRF te optimaliseren. Samen met België heeft Nederland in dat opzicht het consortium BENESYNC gevormd dat 6% van de aandelen bezit, waarbij elk der partners 3% bezit.

Nederland en België exploiteren samen via BENESYNC het meetstation DUBBLE dat gezien wordt als een van de meest succesvolle onderzoeksopstellingen van ESRF. Onlangs is besloten om DUBBLE een extra onderzoeksfaciliteit te gunnen, waardoor er in elk geval meer capaciteit zal zijn voor de Nederlandse en Belgische onderzoekers die van DUBBLE gebruik maken. Een meerjarig upgrade programma zal de positie van de ESRF op het hoogste internationale niveau bevestigen en verstevigen en dankzij het wereldwijd erkende succes ervan op het gebied van synchrotronwetenschap, is de toetreding van nieuwe landen als verdragspartijen en wetenschappelijke partners mogelijk geworden.

De toetreding van de Russische Federatie tot de ESRF is van strategisch belang vanuit politiek, wetenschappelijk, technologisch en financieel oogpunt. De uitwisselingen met de Russische Federatie die al een lange tijd lopen, hebben in juni 2011 geleid tot een memorandum of understanding (MoU) over de toetreding van dat land tot de ESRF binnen drie jaar. Het MoU werd met succes uitgevoerd, derhalve was het mogelijk het onderhavige Protocol op 23 juni 2014 te ondertekenen.

Een van de meest positieve onmiddellijke gevolgen van de toetreding is, dat de tweede uitvoeringsfase van het upgrade programma voor de periode 2015–2022 nu zekerder dan ooit zal worden gelanceerd. In die tweede fase wordt het systeem van de versneller en van de bron gereconstrueerd aan de hand van volslagen nieuwe technologieën die de wetenschappers en ingenieurs van de ESRF hebben ontwikkeld. Zo wordt de ESRF begin 2020 opnieuw de meest vooraanstaande synchrotronstralings-installatie ter wereld.

Het Protocol inzake de toetreding van de Russische Federatie tot de ESRF komt dus zowel Nederland als de ESRF ten goede: (i) het maakt het partnerschap tussen alle leden nog sterker; (ii) het versterkt de werkmiddelen en de capaciteit om het volledige gamma van wetenschappelijke diensten te bieden aan alle gebruikers; en (iii) het biedt aanzienlijk meer ontwikkelingsperspectieven op lange termijn voor de ESRF en het internationale *leadership* ervan.

2. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2

De toetreding van de Russische Federatie levert de ESRF additionele middelen op en de actieve medewerking van een uitgebreide wetenschappelijke gemeenschap en technologische partners van topniveau. De return op het initiële nominale budget van 2010 is gewaarborgd op 1 januari 2015. De jaarlijkse bijdrage van de Russische Federatie bedraagt sinds 2015 5,5 mln. euro. Daarenboven heeft de Russische Federatie, overeenkomstig artikel 2 van het Protocol, ook een eenmalige bijdrage in de kosten voor de bouw van de ESRF ter hoogte van 10 mln. Euro betaald.

Artikel 3

Door de toetreding zal de Russische Federatie ingevolge artikel 3 van het Protocol 6% van de aandelen verwerven. Bij de herverdeling van de aandelen is getracht de bijdrage van iedere partij zo goed mogelijk af te stemmen op haar gebruik van de stralingstijd (om de wetenschappelijke returns te optimaliseren) en zo de cohesie en de samenwerking tussen de lidstaten te versterken.

De bijdrage van BENESYNC is bijgevolg met 0,2% naar beneden bijgesteld, hetgeen verwaarloosbare gevolgen heeft op budgettair vlak, zijnde een vermindering van de bijdrage van elk van beide partners, België en Nederland ter grootte van 0,1%. De wetenschappelijke return zal procentsgewijs iets hoger zijn.

3. Koninkrijkspositie

Het Protocol zal, evenals het Verdrag, alleen voor het Europese deel van Nederland gelden.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. Dekker

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders